

มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา
Course Specification

รหัสวิชา 0102437 การท่องเที่ยวโดยชุมชน
(Community-Based Tourism)

รายวิชานี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาชุมชน
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2564
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัส ชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่เรียนพร้อมกัน และคำอธิบายรายวิชา

0102437 การท่องเที่ยวโดยชุมชน
(Community-Based Tourism)

3(2-2-5)

บุรพวิชา : ไม่มี

ควบคู่ : ไม่มี

คำอธิบายรายวิชาภาษาไทย ความหมาย ขอบข่าย ความสำคัญ ประเภท พัฒนาการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน แนวทางและรูปแบบการประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลอดจนกระบวนการส่งเสริมและพัฒนากิจการท่องเที่ยวโดยชุมชน การเปรียบเทียบการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการท่องเที่ยวกระแสหลัก และฝึกปฏิบัติโดยวิเคราะห์กรณีศึกษา

คำอธิบายรายวิชาภาษาอังกฤษ Definitions, scope, significance, types, development, concepts and theories relating to community-based tourism; methods and patterns of community-based tourism business as well as processes on promotion and development for community-based tourism; comparison of community-based tourism and mass tourism by analyzing case study and practicing

2. ประเภทของรายวิชา

- ศึกษาทั่วไป
- วิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน
- วิชาเอกบังคับ
- วิชาเอกเลือก
- วิชาโท
- วิชาเลือกเสรี

3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ

อาจารย์ผู้สอน ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ

4. ปีการศึกษา/ภาคการศึกษา/กลุ่มผู้เรียน

ปีการศึกษา 2567/ภาคการศึกษาที่ 2/กลุ่มผู้เรียน S101 (นิสิตวิชาโทหลักสูตรการบริหารและพัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 3) และกลุ่มผู้เรียน S102 (นิสิตวิชาเลือกเสรี)

5. สถานที่เรียน

มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา

6. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

วันที่ 1 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2567

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้/มีความสามารถ/สมรรถนะที่ต้องการด้านต่าง ๆ

1.1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ขอบข่าย ความสำคัญ ประเภท พัฒนาการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

1.2 มีความสามารถและทักษะในการคิดวิเคราะห์แนวทางและรูปแบบการประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลอดจนกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน การเปรียบเทียบการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการท่องเที่ยวกระแสหลัก ด้วยการฝึกปฏิบัติโดยวิเคราะห์กรณีศึกษา

1.3 มีเจตคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวบนฐานชุมชน ที่อยู่บนฐานทุน ความรู้ ทรัพยากร และผลผลิตของชุมชน

2. วัตถุประสงค์ของรายวิชา

เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนามหาวิทยาลัย ประเทศ และภูมิภาค และนำมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนพัฒนาให้เป็นที่ไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

หมวดที่ 3 ลักษณะการดำเนินการ

1. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

ภาคบรรยาย (ชั่วโมง)	ภาคปฏิบัติ (ชั่วโมง)	การศึกษาด้วยตนเอง (ชั่วโมง)
30	30 ชั่วโมง (นิสิตต้องลงพื้นที่ภาคสนาม เพื่อศึกษา กรณีตัวอย่าง)	75

หมายเหตุ รายวิชานี้มีการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลภาคสนามจากสถานการณ์จริง โดยมีการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของระยะเวลาทั้งหมดของรายวิชา ตลอดจนใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาการเรียนการสอน และเป็นรายวิชาที่เชื่อมโยงกับการสร้างนวัตกรรมสังคมในชุมชนและส่งเสริมทักษะผู้ประกอบการของผู้เรียน

2. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์และช่องทางที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล
 อาจารย์ประจำรายวิชาแจ้งให้นิสิตทราบเกี่ยวกับสถานที่ติดต่อและชั่วโมงการให้คำปรึกษา (Office Hours) โดยจะให้คำปรึกษาสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง ณ ห้อง 13530 (ห้องพักอาจารย์) อาคาร 13 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา

หมวดที่ 4 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
1-4	<p>แนะนำรายวิชา การเรียนการสอน การวัด/ประเมินผล เอกสาร/ตำรา</p> <p>ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำเนิดและพัฒนาการการท่องเที่ยวโดยชุมชน - ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชน - องค์ประกอบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน - หลักการของการท่องเที่ยวโดยชุมชน - ประเภทของการท่องเที่ยวโดยชุมชน - ขอบข่ายของการท่องเที่ยวโดยชุมชน - ความสำคัญและประโยชน์ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน - ข้อควรคำนึงในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน - ผลกระทบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน 	8	8	<ul style="list-style-type: none"> - มคอ.3 - การบรรยาย - การอภิปราย - สื่อ PowerPoint - วีดิทัศน์ - กิจกรรม 	ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ
5-8	<p>แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน - แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ - แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 	8	8	<ul style="list-style-type: none"> - การบรรยาย - การอภิปราย - สื่อ PowerPoint - วีดิทัศน์ - กิจกรรม 	ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
	- แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ - แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอัตลักษณ์การ ท่องเที่ยว				
9	สอบกลางภาค				
10-11	การประกอบการและการพัฒนาการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน - การเปรียบเทียบการท่องเที่ยว โดยชุมชนกับการท่องเที่ยวกระแสหลัก - กรณีศึกษาการท่องเที่ยวโดยชุมชน - แนวทางและรูปแบบการประกอบการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน - จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน - กระบวนการส่งเสริมและพัฒนา การท่องเที่ยวโดยชุมชน - เกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยว โดยชุมชนของประเทศไทย	4	4	- การบรรยาย - การอภิปราย - สื่อ PowerPoint - วิดีทัศน์ - กิจกรรม	ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ
12-14	ชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชน - องค์ประกอบของความสำเร็จใน การทำกรท่องเที่ยวโดยชุมชน - กระบวนการในการเตรียม ความพร้อมชุมชนในการเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวโดยชุมชน - กรณีตัวอย่างชุมชนต้นแบบ การท่องเที่ยวโดยชุมชน	6	6	- การบรรยาย - การอภิปราย - สื่อ PowerPoint - วิดีทัศน์ - กิจกรรม	ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ
15-16	นำเสนอผลการศึกษาเฉพาะกรณี	4	4	- การบรรยาย - การอภิปราย - สื่อ PowerPoint - วิดีทัศน์ - การนำเสนอผล การศึกษาเฉพาะ กรณี	ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ
17	สอบปลายภาค				
18	สอบปลายภาค				
	รวม	30	30		

หมายเหตุ รายวิชานี้มีการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลภาคสนามจากสถานการณ์จริง โดยมีการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของระยะเวลาทั้งหมดของรายวิชา ตลอดจนใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาการเรียนการสอน และเป็นรายวิชาที่เชื่อมโยงกับการสร้างนวัตกรรมสังคมในชุมชนและส่งเสริมทักษะผู้ประกอบการของผู้เรียน

2. แผนพัฒนาประสิทธิภาพรายวิชา

- 1. จัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของระยะเวลาทั้งหมดของรายวิชา
- 2. จัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการ องค์กร หรือหน่วยงาน
- 3. จัดการเรียนรู้เชิงรุก
- 4. รายวิชาส่งเสริมทักษะผู้ประกอบการของผู้เรียน
- 5. รายวิชาก่อให้เกิดนวัตกรรมของผู้เรียน โดยมีหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากหน่วยงาน
- 6. จัดการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ (online) ร่วมกับ ในที่ตั้ง (on-site)
- 7. มีการพัฒนาสื่อการสอนแบบออนไลน์โดยผ่าน TSU MOOC
- 8. เปิดเผยคะแนนเก็บก่อนการสอบปลายภาค
- 9. ส่งระดับขึ้นตามเวลาที่กำหนด โดยไม่มีข้อผิดพลาด
- 10. มีการทวนสอบรายวิชาในระบบของคณะฯ
- 11. อื่น ๆ ระบุ .....

3. แผนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ลำดับ	หัวเรื่อง/ประเด็น/รายละเอียด	วิธีการประเมิน/ ลักษณะการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	คะแนน
1	- การตรงต่อเวลาของนิสิตในการเข้าเรียน การส่งงานที่ได้รับมอบหมาย การเข้าร่วมกิจกรรม - ความมีวินัยและความพร้อมเพรียงของนิสิตในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อการบริหารและพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน - ความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย - พฤติกรรมการเรียนและการสอบ	สังเกตการณ์มีส่วนร่วมและพฤติกรรมในชั้นเรียน	1-16	10
2	- ความสามารถด้านการคิดของนิสิต เช่น การตั้งคำถาม การสืบค้นข้อมูล การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการตัดสินใจ - การทำผลงานและการนำเสนอผลงานของนิสิต	งานเดี่ยว	3-14	10

ลำดับ	หัวข้อ/ประเด็น/รายละเอียด	วิธีการประเมิน/ ลักษณะการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	คะแนน
3	- ความสามารถด้านการคิด วิเคราะห์ และ สังเคราะห์ของนิสิตเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้าน การท่องเที่ยวโดยชุมชนและการประยุกต์ใช้ องค์ความรู้เพื่อการบริหารและพัฒนาชุมชน	สอบระหว่างภาค	9	20
4	- ความสามารถด้านการคิดของนิสิต เช่น การตั้งคำถาม การสืบค้นข้อมูล การคิด วิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการตัดสินใจ - การทำผลงานและการนำเสนอผลงานของ นิสิต	งานกลุ่มและการ นำเสนอ	2-16	30
5	- ความสามารถด้านการคิด วิเคราะห์ และ สังเคราะห์ของนิสิตเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้าน การท่องเที่ยวโดยชุมชนและการประยุกต์ใช้ องค์ความรู้เพื่อการบริหารและพัฒนา ชุมชน	สอบปลายภาค	17/18	30
คะแนนรวม				100

วิธีการตัดเกรด อิงเกณฑ์ (FIX-Rate)
 อิงกลุ่ม (T-Score)

การกำหนดช่วงคะแนนของเกรด

เกรด	A	B+	B	C+	C	D+	D	E/F
ช่วงคะแนน	≥80	≥75	≥70	≥65	≥60	≥55	≥50	≥0

หมวดที่ 5 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

ตำรา เอกสาร ข้อมูลสำคัญ และข้อมูลแนะนำ

กรมการท่องเที่ยว. (2554). **สรุปสถานการณ์นักท่องเที่ยวต่างชาติ ปี 2548-2553**. กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

_____. (2556). **สรุปสถานการณ์นักท่องเที่ยว มกราคม-มีนาคม 2556**. กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

กวี วรกวิน และคณะ. (2548). **ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยวประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: ม.พัฒนาคณาพิชการ (พว.) จำกัด.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2544). **แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

กุลวรา สุวรรณพิมล. (2548). **หลักการมัคคุเทศก์**. กรุงเทพฯ: แสงดาว.

- จริยาวัฒน์ โลหะพุนตระกูล. (2549). การพัฒนาและแก้ไขปัญหามลพิษ ด้วยการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ฉันทิช วรรณถนอม. (2547). การวางแผนและจัดรายการนำเที่ยว. กรุงเทพฯ: เพื่อฟ้าพรินต์.
- ชนินทร์ อยู่เพชร. (2554). เอกสารการสอนชุดวิชา การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวไทยอย่างยั่งยืน หน่วยที่ 9-15. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชูสิทธิ์ ชูชาติ. (2548). คู่มือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2540). “ตีโจทย์ อย่างไร ท่องเที่ยวไทยจึงยั่งยืน.” ใน รายงานผลการวิจัยเรื่อง นักท่องเที่ยวญี่ปุ่นกับโอกาสในการยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยวไทย. สมาคมนักวิชาชีพไทยในญี่ปุ่น, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: สมาคมนักวิชาชีพไทยในญี่ปุ่น.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- _____. (2548ก). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- _____. (2548ข). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ธุรกิจที่ไม่มีวันตายของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ซี.พี. บุ๊ค สแตนดาร์ด.
- ปรีชา แดงโรจน์. (2544). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ไฟว์ แอนด์ โฟร์ พรินต์.
- ปาริชาติ รัตนรักษ์ และคณะ. (2549). การสำรวจและรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเส้นทางน้ำเพื่อการชม หิ่งห้อยจังหวัดสมุทรสงคราม. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ปิ่นรัชฎ์ กาญจนันชูลิตี และคณะ. (2547). โครงการศึกษาเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำในกรุงเทพฯ ชั้นในและบริเวณใกล้เคียง. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- มณีวรรณ ผิวนิ่ม และคณะ. (2546). ผลกระทบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อวิถีชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนตลาดน้ำ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- มนัส ชัยสวัสดิ์ และคณะ. (2546). การศึกษาระบบการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตเพื่อทราบศักยภาพของการพัฒนาไปสู่แหล่งท่องเที่ยวระดับโลกที่มีความยั่งยืน. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- มนัส สุวรรณ และคณะ. (2543). คู่มือการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และสภาตำบล (สต.). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2545). เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มิตรา สามารถ. (2543). การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพฯ: สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- ราตรี โตเพ่งพัฒน์. (2543). ตลาดน้ำ: วิถีชีวิตของเกษตรกรรมภาคกลาง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ราไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2545). “ท่องเที่ยวยั่งยืน (ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์) ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.” ใน เอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายใต้โครงการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2545, 93-96. กรุงเทพฯ: กองอนุรักษ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- เศกสรรค์ ยงวณิช และคณะ. (2550). การศึกษาศักยภาพพื้นที่เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชายแดนไทย-สปป.ลาว กรณีศึกษาจังหวัดหนองคาย และนครหลวงเวียงจันทน์. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

- สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. (2545). **การศึกษาวิถีชีวิตชุมชน: กรณีศึกษา การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวบ้านตลาดน้ำดำเนินสะดวก**. ราชบุรี: สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- อาภรณ์ จันทร์สมวงศ์. (2554). **ฟื้นเมืองเก่าให้มีชีวิต ประสบการณ์ฟื้นชีวิตให้เมืองเก่า จากญี่ปุ่นถึงไทย**. กรุงเทพฯ: สวีส์ตีการพิมพ์.
- อุดม เขยกีวงศ์. (2552). **ตลาดน้ำ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ภูมิปัญญาสร้างสรรค์.
- อุดม เขยกีวงศ์ และคณะ. (2548). **การท่องเที่ยวเชิงนิเทศ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แสงดาว.
- ไอยเรศ ลิบลับ. (2554). **เอกสารการสอนชุดวิชา การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวไทยอย่างยั่งยืน หน่วยที่ 1-8**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Chin, Cynthia L. Burkart and Others. (2000). "Ecotourism in Bako National Park, Borneo: Visitors' Perspectives on Environmental Impacts and their Management." **Journal of Sustainable Tourism**. 8, 1: 20-35.
- Coltman, Michael M. (1989). **Tourism Marketing**. New York: Van Nostrand Reinhold.
- Cruz, Reil G. (2003). **Towards Sustainable Tourism Development in the Philippines and Other Asean Countries: An Examination of Programs and Practices of National Tourism Organizations**. University of the Philippines Diliman Asian Institute of Tourism.
- Davidson, Rob. (1995). **Tourism**. 2nd ed. Singapore: Longman Group Limited.
- Eraqi, Mohammed I. (2007). "Ecotourism Resources Management as a Way for Sustainable Tourism Development in Egypt". **Tourism Analysis**. 12: 39-49.
- Gee, Chuck Y., James C. Makens, and Dexter J. L. Choy. (1989). **The Travel Industry**. 2nd ed. New York: Van Nostrand Reinhold.
- Holloway, Christopher J. (1983). **The Business of Tourism**. Plymouth: Macdonald and Evans.
- Hvenegaard, G.T., and P. Dearden. (1998). "Ecotourism versus Tourism in Thai National Park." **Annals of Tourism Research**. 25, 3 (July): 700-720.
- McIntosh, Robert W., and Charles R. Goeldner. (1984). **Tourism : Principles, Practices, Philosophies**. 4th Ed. Columbus, OH: Grid Publishing.
- Menkhaus, Susan, and Douglas J. Lober. (1996) "International Ecotourism and the Valuation of Tropical Rainforests in Costa Rica." **Journal of Environmental Management**. 47: 1-10.
- Mill, Robert Christie. (1990). **Tourism : The International Business**. New Jersey : Prentice Hall.
- Pond, Kathleen Lingle. (1993). **The Professional Guide : Dynamic of Tour Guiding**. New York: Van Nostrand Reinhold.
- Saleem, N. (1994) "The Destination Capacity Index: A Measure to Determine the Tourism Carrying Capacity." In **Tourism: The State of The Art**, 144-151. Edited by A.V. Seaton. Chichester: John Wiley & Sons.
- Suntikul, Wantanee, Richard Butler, and David Airey. (2008). "A Periodisation of the Development of Vietnam's Tourism Accommodation since the Open Door Policy." **Asia Pacific Journal of Tourism Research**. 13, 1: 67-80.
- Vincent, V.C., and W. Thompson. (2002). "Assessing Community Support and Sustainability for Ecotourism Development." **Journal of Travel Research**. 41, 2 (December): 153-160.

- Wallace, George N., and Susan M. Pierce. (1996). "An evaluation of ecotourism in Amazonas, Brazil." **Annals of Tourism Research**. 23, 4 (October): 843-873.
- Wells, Michael P. (1993). "Neglect of biological riches: The economics of nature tourism in Nepal in Biodiversity and conservation." **Biodiversity & Conservation**. 2, (4): 445-465.
- White, Pamela A. (1996). "North American Ecotourists : Market Profile and Trip Characteristics." **Journal of Travel Research**. 34, 4 (April): 2-10.
- _____. (1997). "Ecotourism accommodation spectrum: does supply match the demand?." **Tourism Management**. 8, 4 (June): 209-220.
- World Tourism Organization. (1997). **Sustainable Tourism Development**. USA.